

Franckesche Stiftungen zu Halle

Meditatio pia resurrectionis Christi.

Gundling, Nikolaus Hieronymus

Halle (Saale), März 1720

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-53950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-53950)

Osborn 1720 *4174*
52a

PROGRAMMA SACRVM
Q V O
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
P R O R E C T O R,
NICOLAUS HIERO-
NYMVS GVNDLINGIVS, I.C.
POTENTISSIMI REGIS BORVSSIAE CON-
SILIARIVS INTIMVS, IVRIVM ATQVE ELO-
QVENTIAE PROFESSOR ORDINARIVS,
VNA CVM PROFESSORIBVS
RELIVIS,
CIVIBVS ACADEMICIS
PIAM RESVRRECTIONIS
C H R I S T I
MEDITATIONEM
etiam atque etiam commendat.

HALAE MAGDEB.
TYPIS IOANNIS MONTAGII, ACAD. TYPOGR.

Vod Christus est sacris litteris, id historiae de Christo est gloriosa ejus RESURRECTIO, h. e. centrum & nucleus, in quo omnem utriusque status peripheriam collectam deprehendas. Ea enim exaltationis statum ita inchoavit, ut mortis particularis fuerit consequens, & ejus efficaciam obsignatam nobis commendaverit, nec commendare, immo re ipsa conferre, desinat. Quare, si salutifera Christi nativitas est mysterium pietatis sine controversia magnum; certe ejusdem resurrectio est miraculum ingens; miraculum, ex quo omnis fidei & pietatis vigor & instauratio surgit & efflorescit. Illud vero resurrectionis & vitae, quæ eam proxime infecuta est, gloriosæ historiam, per se jam suavissimam, adhuc suaviolem, historicamque ejusdem recensitionem luculentiorē reddit, si attenta consideres mente, quomodo, quoties, & quibus post *ἀνάστασιν* vivum videndumque se exhibuerit Salvator optimus. In qua materia saluberrima ut vestram, CIVES hujus Academiae CARISSIMI, meditationem accendamus, aut accensam alamus provehamusque feliciter, en! vobis seriem *χρῆσις Πάσης* integram, quæ ex harmonica quatuor evangelistarum narratione collecta ad numerum apparitionum *denarium* assurgere deprehenditur.

PRIMA facta est piæ mulieri, *Maria Magdalene*, quæ e dæmonica expulsis dæmonibus facta fuerat Christi discipula, in studio ipsum ungendi cum aliis pie occupata Luc. VIII. 2. Io. XX. 1. seqq. Hanc Dominus omnium primam in horto, in quo e monumento suo resurrexerat, salutatione & alloquio, primum haud agnitus deinde autem cum gaudio cognitus, salutavit, & mandato de annuntianda adscensione instructam ad discipulos suos trepidantes ablegavit. Io. XX. 14. seqq. Venerat ipsa quidem ad monumentum in comitatu reliquarum mulierum piarum; & illis ibidem re-

re-

remanentibus sola cucurrerat Hierosolymam, angelorum sermonem discipulis nuntiatura. Quo audito cum illa Petrus & Ioannes monumentum adibant illico, sed Christo haud invento reversi erant Hierosolymam, remanente Maria. Quæ igitur prima & sola Dominum videt ipsius & jubetur resurrectionem & futuram adscensionem discipulis narrare Io. XX, 1. sqq. 14. sqq.

Hæc iussa Maria exultante animo capeßens ad discipulos properat, & visa auditaque narrat quidem insigni cum lætitia; at sine istorum assensu Marc. XVI, 9. 10. 11. Tantus attonitos animos stupor occupaverat! adeo rei narratæ, quia haud expectata fuerat, magnitudo suspensos tenebat! Digna sane memoratu res erat, Christum post suum in vitam reditum primam sui videndi copiam fecisse mulieri, & mulierem factam esse מְשֻׁלָּמָה, salutiferæ ἀνασάσσεως nuntiam & interpretem. Qua ratione salutis recuperatio in ipsis quoque historicis momentis amissæ salutis historiæ aliquo modo respondet. Quemadmodum enim mulieris culpa peccatum introivit in mundum & per peccatum mors; ita intercedente mulieris non quidem merito ullo, ministerio tamen sanctissimo, primum natus est salutis auctor, deinde partæ ac per resurrectionem consummatæ, seu confirmatæ, salutis negotium patefactum est, Maria una alteram, Χριστόν Μαγδαλενὰ, ad gratissima pietatis officia provocante.

SECUNDA reliquis obtigit *mulieribus*, quotquot primo mane ad monumentum properaverant, Domini sui, qui ipsis erat desideratissimus, corpori defuncto honorem ultimum solenniori ritu religiose exhibituræ. Venerant quidem hæ junctim una cum Magdalena ad sepulcrum: at, uti jam dictum est, non una cum Maria Magdalena recurrerant Hierosolymam, sed tardius reversæ in via Dominum habuerunt obvium, postquam is Mariæ apud sepulcrum, ad quod denuo redierat, jam adparuerat. Vide Matth. XXVIII. 8--10. Interea custodes urbem ingressi ordini sacerdotum gesta ex vero narrant, at ab iis habito senatus con-

sulto muneribus corrupti mendaci lingua pervertunt omnia. Quod tamen iniquitatis arcanum mox vulgatum auctores ac ministros suos bonis omnibus abominabiles reddidit. Matth. XXVIII. 11--15. Illustris autem ista gratia, qua Christus pia piarum mulierum studia excepit, documento est insigni, quam fidelis sit Dominus in gratuita fidelitatis remuneratione; & simul ostendit rationem, cur discipuli in gratiæ anastasiæ beneficio ac fructu mulieribus sint postpositi.

TERTIA obvenit *Petro*, a monumento, quorsum secunda vice solus cucurrerat, revertenti. Postquam enim mulieres *Χειροφάρετα* secunda beatæ Hierosolymam redierant, &, quanta sibi gratia data sit, exposuerant, Petrus sine comitatu denuo excurrit ad monumentum, factæ resurrectionis veritatem e repetita loci inspectione curatius exploraturus. Luc. XXIV. 12. Et hic ipsi adparuisse Dominum, ex eo liquet, quod, teste eodem Luca v. 34. viatores Emmauntici, Hierosolymam reversi, a discipulis undecim hac lætissima excipiuntur acclamatione: *Surrexit Dominus vere & adparuit Simoni!* Nullus autem istius temporis articulus huic adparitioni est convenientior illo ipso, quo Petrus monumentum repetierat; quandoquidem ea omnino præcessit illam, quæ universo discipulorum collegio facta est: quemadmodum præter Lucam etiam Paulus confirmat 1. Cor. XV. 5. Sed quid Petro dixerit Salvator, neutro loco indicatur. Non est dubium, verba Domini istius animo, ex indignissimæ abnegationis conscientia adhuc trepidanti, fuisse accommodata & paracletica. Cum enim alijs terreret Evangelium de resurrectione, ut in Christi hostibus videmus, alios afflictos, & inter hos maxime Petrum, solatio suo erexit. Et isto præ aliis indigere hunc discipulum, Angelus resurrectionis interpret, Petrini status confcius, mulieribus indicaverat, præcipiens, ut Christi in vitam reditum *discipulis nunciarent, maxime autem Petro.* Marc. XVI. 7.

Quarta

QUARTA adparitione Dominus duos e discipulorum, latiori sensu sic dictorum, & ab Apostolis distinctorum, numero in via, maxime autem in cena Emmauntica, dignatus est. Quæ quia una est e præcipuis & suavissimis, si notabilem circumstantiarum seriem consideres, ipse Dominus a Luca c. XXIV, 13--35. eam descriptam dedit fufius. Pius & attentus lector in ea tria hæc momenta præcipue notabit: 1.) *Confessionem discipulorum de Christo*, tanquam propheta, factis verbisque coram Deo & universo populo magno, immo tanto, ut redimendi Israelis spem de se excitaverit certissimam v. 19. 20. 21. 2.) *Correctionem Christi*, acriorem quidem in σκληροκαρδίαν, seu ἐλιγοπιστίαν, sed cum suavissima tamen informatione de χριστογνωσίᾳ, tanquam Mosis, Psalmorum ac Prophetarum nucleo, coniunctam v. 15. 16. 17. 3.) *Confessionem discipulorum alteram* de verborum Christi efficacia penetrantissima, in expositione Scripturarum inter eundum percepta, v. 32.

QUINTA eadem adhuc primæ diei vespera undecimvirorum (quanquam nunc absente Thoma decem tantum congregati erant) collegio, & simul illis, qui pietatis causâ se eidem aggregaverant, obvenit. Et inter hos ipsi erant duo illi Emmauntici: utpote qui vespera ingruente Dominum, tanquam viæ comitem gratisissimum, exceperant, illoque inter comedendum agnito, at oculis ipsorum rursus subducto, eodem temporis articulo cursu magis, quam itione, incitante lætitiæ affectu Hierosolymam contenderant, anastasi gaudii fluctuantes adhuc condiscipulos suos participes facturi. Ingressi vero læto præveniebantur hoc nuntio: *Vere surrexit Dominus & Simoni adparuit.* Unde intelligitur discipulos post mulierum sermones demum Simonis affirmationi fidem habuisse. Cumque huic suam ipsorum subjungerent isti duo, ac iis, quæ se inter & resuscitatum Dominum gesta erant, narratis, credendo quasi certarent, ecce! ipse Christus ex improvise adest in ipsorum medio, & de hac sua præsentia attonitos suavissima pacis apprehendit.

precatione salutat, amicaque compellatione erigit ac confirmat, immo corpus suum idem, quod in cruce pependerit, resumtum in maiorem fidei corroborationem ipsis contrectandum prober, additis aliis indubitatae praesentiae suae signis ac sermonibus. Et horum quidem nucleus omnis praecipue fuit hermeneuticus, mysteria *Mosis, Prophetarum ac Psalmorum* Christosophica una cum salutis ordine explanans. Luc. XXIV. 36. seqq. Conf. Io. XIX. 19 -- 25. ubi narratur, quod Christus in hac ipsa apparitione discipulos suos Spiritu Sancto afflando donatos in munere apostolico confirmaverit.

SEXTA facta est discipulis post octiduum praesente Thoma congregatis: ubi Thomas a fluctuatione verbis signisque perductus ad fidem, hujus πληροφωγίαν cum submissae adorationis affectu actuque hac declarat confessione: ὁ κύριός μὲν, καὶ ὁ θεός μὲν, *mi Domine, & mi Deus!* e verbis Davidis יהוה אלהי Psalm. VII. 2. α. τ. λ. desumpta. Quam cum dominus recipiat, confirmetque adeo ut eandem insigni excipiat μακαρισμῶν, hoc ad alios etiam credentes omnes extenso, abunde comprobat, se omnino esse Deum summa cum emphasi, h. e. ipsum IEHOVAM, cui voci vox κύριος, uti alias, ita hic quoque respondet. Ioan. XX. 24. seqq.

SEPTIMA illa est, quam Ioannes c. XXI. describit: qui quidem eam vocat *tertiam* v. 14. Sed respectu habito ad duas proxime praecedentes, quae Apostolis frequentius congregatis erant exhibitae. Et talis etiam haec erat. Aderant enim hic discipuli primi ordinis septem, *Simon Petrus, Thomas, Nathanael, duo filii Zebedei* h. e. *Ioannes & Iacobus*, & duo alii discipuli haud nominati. Antecedentibus haec adparitio fuit luculentior in eo, quod, cum juxta mare Tiberiadis contigerit, cum insigni in piscatu miraculo fuit conjuncta, & novo, non ex necessitatis, sed ex caritatis, lege suscepto comedendi actu illustrata.

Huc

Huc accedebat, quod Petro de mansione Ioannis interroganti cura ovium agnorumque committebatur morte violenta ipsi insuper prædicta.

OCTAVA, quæ in aliquo Galileæ monte, qui non sine probabilitate insigni Thabor esse creditur, secundum promissionem Matth. XXVIII. 7. 10. Marc. XVI. 7. datam, facta, reliquis omnibus fuit, illustrior, si numerum eorum, quibus hæc gratia obtigit, consideres. Postquam enim innotuerat, Dominum ex promisso in Galilæa appariturum esse pluribus, plusquam *quingenti* erant congregati. In quorum præsentia Christus Apostolos suos potestate *δουλοῦσθαι* instructos ad præconium Evangelii in totum terrarum orbem ablegat. Matth. XXVIII. 6 -- fin. Marc. XVI. 15 -- 18. Conf. 1 Cor. XV. 6. ubi congregatorum numerus est indicatus.

NONA exhibita est *Jacobo* soli, uti tertia Petro; quod item liquet e mentione Pauli 1. Cor. XV. 7. qui etsi ipse haud versatus fuerat inter discipulos, tamen gesta ex eorum narratione nosse & impellente Spiritu Sancto commemorare poterat. Ubi vero & quibus circumstantiis facta sit hæc *χειροφθένησις*, haud liquet.

DECIMA denique & ultima omnium fuit illustrissima, facta duodecim Apostolis, e Galilæa Hierosolymam reversis & ab ipso Christo Bethaniam in montem olearum deductis. Hanc enim præ ceteris nobilitavit admiranda Christi *adscensio* in cælos, prævia valedictione insigniter euangelica; utpote quæ continebat promissionem de unctione Spiritus Sancti, singulari cum emphasi paulo post ipsis obventura, & terminabatur solenni *benedictione sacerdotali*, qua Dominus discipulis adhibito *χειροθεσίᾳ* signo gratiam & pacem suam denuo confirmabat. Luc. XXIV, 49, 50. Act. I, 4. seqq. Ceterum post adscensionem Dominum ter e sede gloriæ se conspicuum fecisse, seu pecu-

peculiari modo videndum audiendumque exhibuisse legimus:
primum protomartyri, *Stephano* morituro Aët. VII, 55. deinde
Paulo convertendo c. IX, 4. seqq. conf. I. Cor. XV, 9. Tan-
dem *Joanni*. Apoc. I, 13.

Hæc, CIVES OPTIMI, est series ultimæ partis histo-
riæ Evangelicæ. Quæ uti meditationem vestram dirigit, ita
etiam applicationem requirit, præstantia sua dignam. Ve-
strum itaque erit, in horum consideratione ita versari, ac si
versaremini coram ipso Christo. Qui etsi præsentiam suam,
in quantum ea sensibus externis erat exposita, ecclesiæ sub-
traxit, eidem tamen est manetque præsentissimus. Quid?
quod per verbum Evangelii lectum auditumque ac pia me-
ditatione excultum, & per ei junctam Spiritus Sancti ope-
rationem & gratiæ efficaciam identidem nobis adpareat, &
præcipue feriis hisce anastasiis eadem nobis adpariturus, & in
ordine conversionis, aut renovationis, pacis spiritualis bona
nobis oblaturus, immo collaturus atque aucturus sit. Utinam a-
pud omnes pari, aut simili cum effectu, qualem repetita ²⁰¹⁵⁰ *Oda-*
veia apud discipulos habuit! Erit hic quam certissimus, si die-
bus hisce festis sabbatismi sacri & interioris usus ipsa praxi
vobis fuerit commendatus, & si in ea præcipue id egeritis,
ut ineatis confirmetisque propositum per semestre æstivum,
quod inchoamus, immo per omnem vitam vobis moriendi,
CHRISTO autem, qui pro nobis in mortem traditus cum
gloria resurrexit, cum fiducia & sanctitate vivendi.

P.P. Halæ Sax. ipsis feriis anastasiis. A.C. M DCC XX